

Výbor pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka

2015/2353(INI)

8.6.2016

STANOVISKO

Výboru pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka

pre Výbor pre rozpočet

k príprave povolebnej revízie VFR na roky 2014 – 2020: príspevok Parlamentu
pred predložením návrhu Komisie
(2015/2353(INI))

Spravodajca výboru požiadaneho o stanovisko: Peter Jahr

PA_NonLeg

NÁVRHY

Výbor pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka vyzýva Výbor pre rozpočet, aby ako gestorský výbor zaradil do návrhu uznesenia, ktorý prijme, tieto návrhy:

1. poukazuje na skutočnosť, že spoločná poľnohospodárska politika (SPP) je už desiatky rokov spoločnou politikou EÚ, čo znamená, že výdavky na poľnohospodárstvo tvoria značný percentuálny podiel celkového rozpočtu EÚ; zdôrazňuje, že výdavky na poľnohospodárstvo sa v relatívnom ponímaní za posledné tri desaťročia významne znížili, a to zo 75 % na 38 %, čo je v súlade so vzájomne nadväzujúcimi trhovými orientovanými reformami SPP; zdôrazňuje, že každý občan EÚ prispieva denne na SPP len 32 centmi a že táto politika má nízku mieru chybovosti, pokiaľ ide o nezrovnalosti v oblasti výdavkov; zdôrazňuje, že potraviny, ako aj voda, budú v budúcnosti strategickými komoditami a že Európa bude preto potrebovať SPP a silný rozpočet na poľnohospodárstvo viac ako kedykoľvek predtým;
2. zdôrazňuje, že v rámci SPP sa prostredníctvom prvého a druhého piliera poskytuje stabilná podpora príjmu pre poľnohospodársku výrobu, zároveň sa podporujú environmentálne programy a hospodárska činnosť vo vidieckych oblastiach a zabraňuje sa vyľudňovaniu vidieka; v tejto súvislosti konštatuje, že zachovanie rozpočtu prinajmenšom v dnešnej veľkosti má zásadný význam pre zachovanie dvojpilierovej štruktúry SPP, aby sa poskytli poľnohospodárom vo všetkých poľnohospodárskych odvetviach kompenzácie a podpora a aby sa splnil dôležitý cieľ, pokiaľ ide o inovácie, ako aj ochranu, vytváranie pracovných miest a zvýšenie príjmov poľnohospodárov; zdôrazňuje, že v záujme dosiahnutia súdržnej a účinnej politiky rozvoja vidieka je nevyhnutné, aby rozvoj vidieka zostal súčasťou SPP a aby bol dobre financovaný s cieľom zabezpečiť dlhodobú udržateľnosť vidieckych oblastí;
3. poukazuje na skutočnosť, že pokiaľ by sa všetky politiky v EÚ, a to na vnútroštátnej úrovni aj na úrovni Únie, financovali v plnom rozsahu z rozpočtu EÚ, podiel SPP by predstavoval len 1 %, čo sa v prípade politiky, ktorá zabezpečuje potraviny pre 500 miliónov občanov, prispieva k environmentálnej udržateľnosti a vytváraniu pracovných miest, javí ako veľmi výhodné; domnieva sa, že SPP je najlepšou a najlacnejšou bezpečnostnou politikou Únie, keďže zabezpečuje dostatočné dodávky potravín, posilňuje územnú súdržnosť a zabraňuje vyľudňovaniu vidieka;
4. trvá na tom, že SPP, ktorá tvorí menej ako 1 % celkových verejných výdavkov EÚ, by mala byť do roku 2020 aspoň udržaná na súčasnej úrovni, aby bola zabezpečená hospodárska udržateľnosť poľnohospodárstva a aby poľnohospodárstvo uspokojovalo rastúci dopyt po potravinách a podporovalo rast a zamestnanosť vo vidieckych oblastiach EÚ;
5. uznáva, že na základe na prvý pohľad veľkého podielu rozpočtu EÚ vyčleneného na poľnohospodárstvo môže mať verejnosť o tejto politike nesprávnu predstavu, hoci v skutočnosti poľnohospodárske dotácie predstavujú v súvislosti s celkovým HDP členských štátov zanedbateľnú čiastku, majú však významný dosah z hľadiska zabezpečenia kontinuity v poľnohospodárstve a istoty príjmu pre poľnohospodárov, ako aj prospechu pre širšie vidiecke hospodárstvo; zdôrazňuje, že je potrebné zjednodušiť pravidlá týkajúce sa vykonávania SPP s cieľom lepšie čerpať finančnú podporu pre

poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka;

6. jasne konštatuje, že výdavky v rámci SPP sa pomocou viacerých reforiem tejto politiky znížili a sú cielenejšie, zamerané na trh a zlepšenie konkurencieschopnosti poľnohospodárstva EÚ a zároveň sú určené na riešenie čoraz väčšieho počtu výziev vrátane environmentálnych problémov a zmeny klímy, zavádzania ekologizačných opatrení a zabezpečovania hospodárskej životaschopnosti vidieckych oblastí; zdôrazňuje však, že je potrebné do hĺbky analyzovať ekonomickú udržateľnosť poľnohospodárstva prostredníctvom zabezpečenia príjmu a tiež bojovať proti kolísaniu cien pomocou nových nástrojov;
7. trvá na tom, že súčasná suma v okruhu 2, ako sa uvádza v aktuálnom VFR, musí zostať aspoň na rovnakej úrovni; v tejto súvislosti odkazuje na článok 2 nariadenia o VFR, v ktorom sa jasne uvádza, že prostriedky pridelené jednotlivým štátom sa nesmú v rámci preskúmania v polovici trvania znížiť; ďalej sa domnieva, že ostatné politiky Únie musia mať potrebné prostriedky, aby si Únia mohla plniť svoje zákonné povinnosti v súlade s príslušnými právnymi predpismi týkajúcimi sa jednotlivých sektorov; považuje za neprijateľné, aby boli zdroje vyčlenené na poľnohospodársku politiku prerozdeľované s cieľom vyriešiť nedostatok zdrojov pre iné politiky alebo programy; v súvislosti s migračnou krízou vyzýva Komisiu, aby preskúmala možnosť posilnenia synergií medzi sťahovaním poľnohospodárskych výrobkov z trhu a distribuovaním potravinovej pomoci najchudobnejším občanom a utečencom prostredníctvom Fondu európskej pomoci pre najodkázanejšie osoby (FEAD);
8. tiež trvá na tom, že sumy priamych platieb v okruhu 2 by mali zostať bezo zmien; poukazuje na skutočnosť, že pre príjem mnohých poľnohospodárov je to najmä v čase krízy, ktorá postihuje viaceré poľnohospodárske odvetvia, nevyhnutnosť a že ročné využívanie prostriedkov dosahuje takmer 100 %;
9. poukazuje na to, že liberalizácia v mliekarenskom priemysle ohrozila produkciu mlieka v horských oblastiach, kde je táto produkcia nákladná; vyzýva preto Komisiu, aby vytvorila programy, ktoré osobitne podporia spracovateľské podniky v horských oblastiach, aby spracovávali mlieko na vysokokvalitné konečné produkty, a mohli tak dosiahnuť pridanú hodnotu, ktorá je pre výrobcov mlieka absolútne nevyhnutná;
10. poznamenáva, že volatilita cien súvisiaca so zhoršovaním podmienok na trhu v mnohých poľnohospodárskych sektoroch sa v posledných rokoch značne zvýšila, čo viedlo k závažnej volatilitě príjmov, čo je potrebné riešiť organizovaným a účinným spôsobom, a to najmä vzhľadom na rast výrobných nákladov; konštatuje, že SPP nestanovila dostatok účinných opatrení na boj proti nestabilite poľnohospodárskych trhov a príjmov poľnohospodárov; zdôrazňuje preto, že vzhľadom na momentálnu situáciu je potrebné rýchlo uplatniť trhové opatrenia a mimoriadne krízové opatrenia uvedené v nariadení o jednotnej spoločnej organizácii trhov a zabezpečiť, aby boli k dispozícii dostatočné rozpočtové prostriedky na riešenie kríz na trhoch, najmä kríz, ktoré postihli mliekarenský priemysel, odvetvie bravčového mäsa, ovocia a zeleniny a hydiny; zdôrazňuje, že jedna z hlavných príčin krízy, ktorou je ruské embargo, vznikla v dôsledku rozhodnutí, ktoré boli prijaté mimo tohto odvetvia; v tejto súvislosti dodáva, že z dôvodu škrtov v rozpočte SPP, ku ktorým došlo počas posledných rokovaní o VFR, priame platby z prvého piliera SPP v súčasnosti nedokážu zmierniť volatilitu príjmov, ktorej čelia poľnohospodári; považuje

za veľmi dôležité, aby boli v rámci rozpočtu na rok 2016 vytvorené rezervy a aby verejné orgány a odborníci v oblasti poľnohospodárstva zvažili možnosť rýchleho účinného zavedenia niekoľkých trhových opatrení, ktoré prijala Rada pre poľnohospodárstvo 14. marca 2016; poukazuje na to, že súčasná kríza by mala viesť Komisiu k prehodnoteniu niektorých nástrojov riadenia trhu a krízového riadenia a na zabezpečenie toho, aby bolo k dispozícii dostatočné množstvo rozpočtových zdrojov; trvá na tom, aby boli v rámci prieskumu VFR v polovici obdobia vyčlenené dostatočné prostriedky, ktoré v dobe krízy umožnia riešiť otázky súvisiace s bezpečnosťou potravín a zdravím zvierat;

11. konštatuje, že poľnohospodári vyrábajú potraviny, ktoré potrebujú ostatní obyvatelia, a že vo väčšine členských štátov majú podpriemerné príjmy, čo má negatívny vplyv na životnú úroveň ich samotných a ich rodín a znižuje príťažlivosť tohto povolania pre mladých ľudí; poukazuje na to, že poľnohospodári sú pod veľkým tlakom z dôvodu rastúcich vstupných nákladov¹ na strane jednej a nerentabilných cien za ich tovar na strane druhej²; domnieva sa preto, že vstupy do výroby a náklady na ňu by mali SPP riešiť podporovaním väčšej miery samostatnosti;
12. zdôrazňuje, že pevné stropy pre SPP do roku 2020 majú oveľa menšie rezervy než v predchádzajúcom VFR napriek tomu, že sektor čelí viacerým problémom; v tejto súvislosti zdôrazňuje, že rezervy sa smú využívať výhradne na riešenie potrieb poľnohospodárskeho sektora, keďže dlhodobé plánovanie a zabezpečovanie investícií majú pre poľnohospodárov v EÚ zásadný význam; zdôrazňuje, že poľnohospodárske odvetvie bolo najviac postihnuté ruským embargom, ktoré malo nepriame dôsledky na trhy, a že by toto odvetvie nemalo samo znášať vplyvy politických rozhodnutí, ako je to teraz; požaduje, aby bolo vypracované hodnotenie vplyvu ruského embarga na poľnohospodárstvo EÚ, ktoré by viedlo k rokovaniam s Ruskom o jeho ukončení;
13. varuje, že súčasná rezerva v rámci rozpočtu na poľnohospodárstvo môže byť nedostatočná, keďže v dôsledku volatility trhu, veterinárnych a fytoosanitárnych rizík a ďalších nepredvídaných udalostí vzrástli požiadavky na rozpočet do takej miery, že sa očakáva, že do konca plánovacieho obdobia bude rezerva vyčerpaná; považuje za poľutovaniahodné, že sú prostriedky na fytoosanitárne opatrenia v rámci súčasného VFR súčasťou okruhu 3; zdôrazňuje, že akékoľvek škrtky alebo prerozdeľovanie v tomto rozpočtovom riadku môžu ohroziť bezpečnosť potravín a zdravia v EÚ;
14. zdôrazňuje, že súčasná nestabilita na poľnohospodárskych trhoch a vysoká kolísavosť cien dokazujú, že je potrebné zachovať poľnohospodárske dotácie, keďže umožňujú účinne riadiť a kontrolovať zlyhania trhu; v tejto súvislosti uznáva, že nárast cien potravín a predaja produktov v posledných rokoch sa doteraz nepremietol na situácii poľnohospodárov; trvá na tom, že je nevyhnutná konkrétna podpora, aby sa riešil nedostatočný prístup poľnohospodárov k úverom a klesajúce príjmy v poľnohospodárstve; pripomína tiež, že európski spotrebitelia nie sú pripravení platiť za potraviny vyššie ceny, ktoré by sa nepochybne vyskytli v prípade, že by poľnohospodárske odvetvie nedostávalo verejnú finančnú podporu; konštatuje, že priame platby, ktoré nezodpovedajú skutočným podmienkam poľnohospodárskej produkcie, a postupné rušenie metód riadenia dodávok

¹ uznesenie Európskeho parlamentu z 19. januára 2012 o dodávateľskom reťazci vstupov pre poľnohospodárske podniky: štruktúra a dôsledky, Ú. v EÚ C 227E, 6.8.2013, s. 3.

² uznesenie Európskeho parlamentu zo 7. septembra 2010 o spravodlivých príjmoch pre poľnohospodárov: lepšie fungovanie potravinového reťazca v Európe, Ú. v. EÚ C 308E, 20.10.2011, s. 22.

preukázateľne dosiahli svoje hranice;

15. poznamenáva, že akúkoľvek novú prioritu v rámci sektora poľnohospodárstva, ktorá sa objaví počas trvania súčasného finančného rámca, možno financovať len z nových zdrojov; zdôrazňuje preto, že je ešte viac potrebné zabezpečiť dostatočné rezervy v rámci okruhu 2 s cieľom ponechať priestor prioritám Parlamentu;
16. poukazuje na skutočnosť, že ciele SPP zostávajú v rámci Lisabonskej zmluvy nezmenené, a to konkrétne zvýšenie poľnohospodárskej produktivity, zabezpečenie primeranej životnej úrovne poľnohospodárskej komunity, stabilizácia trhov, zaručenie dostupnosti dodávok a toho, že potraviny budú spotrebiteľom EÚ dodávané za primerané ceny; poznamenáva však, že postupné reformy SPP postavili poľnohospodárstvo pred nové úlohy, pokiaľ ide o kvalitu produktov, ochranu životného prostredia, zmenu klímy, zdravie spotrebiteľov, otázky využívania pôdy a spôsoby výroby a produktivity, čo spôsobilo výrazný nárast nákladov pre poľnohospodárov a pestovateľov; zastáva preto názor, že musí byť analyzovaný vplyv SPP na zastrešujúce stratégie EÚ (ciele Európa 2020 a ciele EÚ v oblasti klímy a energie), aby bolo možné vyvodiť závery pre obdobie po roku 2020; zdôrazňuje, že ciele, ktoré boli stanovené v rámci európskej stratégie udržateľnosti, sa musia zohľadňovať aj v poľnohospodárskej politike EÚ;
17. je presvedčený, že pri dosahovaní týchto cieľov má prvoradý význam silná SPP v EÚ, a to pokiaľ ide o obsah aj finančné prostriedky, ktorá zároveň zaručuje rovnaké podmienky a transparentné potravinové reťazce v rámci vnútorného trhu, ako aj životaschopnosť vidieckych oblastí; ďalej sa domnieva, že prioritou by malo byť zvýšenie odolnosti a zamestnanosti a zlepšenie kvality života vo vidieckych oblastiach s cieľom bojovať proti vyľudňovaniu vidieka a podporovať životaschopnosť; nazdáva sa, že v druhom pilieri budeme stále potrebovať nástroje na obdobie po roku 2020, ktorými budú podporované modernizácia, investície a inovácie, aby sa zvyšovala konkurencieschopnosť poľnohospodársko-potravinárskeho odvetvia a znižovali rozdiely v rozvoji poľnohospodárskych a vidieckych oblastí medzi členskými štátmi a medzi regiónmi;
18. zdôrazňuje, že poľnohospodárska produkcia má veľkú pridanú hodnotu, a to produkciou kvalitných potravín a zabezpečením zásobovania nepotravinárskym tovarom a službami, keďže poskytuje dodávky spracovateľskému priemyslu, čo je veľmi dôležité na zachovanie konkurencieschopnosti poľnohospodárstva EÚ, keďže sa tým prispieva aj k hospodárskej a sociálnej súdržnosti v regiónoch a k vyváženému regionálnemu rozvoju EÚ; zdôrazňuje, že je preto nevyhnutné zachovať a prípadne posilniť podporu, ktorá je poskytovaná poľnohospodárskemu priemyslu a vidieckym oblastiam, poskytovať podnety pre rozvoj poľnohospodárskej produkcie a uspokojovať dopyt obyvateľov po potravinách, a to s cieľom bojovať proti kolísavosti a podporovať zamestnanosť v tomto období a plniť zároveň nepoľnohospodárske ciele EÚ; zdôrazňuje, že SPP výrazne prispieva k rastu a zamestnanosti vo vidieckych oblastiach, a to väčšou mierou než ostatné politiky EÚ, a že vytváranie pracovných miest a zlepšovanie kvality života zvýši príťažlivosť života na vidieku v porovnaní s mestom; pripomína, že z hľadiska štatistiky poľnohospodári zabezpečia sedem ďalších pracovných miest v príbuzných sektoroch a vidieckych oblastiach; poukazuje na význam zachovania zamerania SPP na podporu malých a rodinných poľnohospodárskych podnikov ako piliera poľnohospodárskej výroby v EÚ a života vo vidieckych oblastiach EÚ a na dosahovanie skutočného pokroku, pokiaľ ide o ciele tejto politiky; zdôrazňuje, že je podstatné zachovať osobitné opatrenia v rámci SPP,

ktoré sú zamerané na oblasti trpiace vážnymi a trvalými prírodnými nevýhodami, najmä na horské oblasti a najvzdialenejšie regióny, a na oblasti trpiace inými osobitnými nevýhodami;

19. zdôrazňuje, že úspech SPP a jej prijatie tiež závisí od ďalšieho zníženia zbytočnej byrokracie a obmedzenia regulačných administratívnych nákladov na prijateľnú a zvládnuteľnú úroveň; vyzýva na praktické vykonávanie SPP a urýchlenie procesu jej zjednodušenia, čo sú otázky, ktoré by mali byť prioritou, a to aj v súvislosti s rýchlym poskytovaním platieb zo strany určených vnútroštátnych orgánov, pričom je súčasne nevyhnutné plniť zamýšľané politické ciele vyžadované spoločnosťou;
20. nazdáva sa, že politika súdržnosti po roku 2020 by mala tiež zohrávať zásadnú úlohu pri podpore rozvoja vidieckych oblastí, pokiaľ ide o technickú infraštruktúru, trh práce, rozvoj podnikania a základných služieb, revitalizáciu obcí vo vidieckych oblastiach a investície spojené s vodnou a kanalizačnou infraštruktúrou;
21. rozhodne sa vyjadruje proti akémukoľvek opätovnému presunu poľnohospodárskych politík na vnútroštátnu úroveň; poukazuje na to, že nerovnomerné uplatňovanie SPP a rozdiely v úrovni platieb v členských štátoch vedú k narušeniu hospodárskej súťaže na vnútornom trhu; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby v rámci dosahovania cieľov spoločnej poľnohospodárskej politiky zabezpečili rovnaké vykonávanie v celej únii, aby sa tak splnili ciele spoločnej poľnohospodárskej politiky, keďže prináša európskym daňovým poplatníkom úspory; vyjadruje znepokojenie nad trendom opätovnej nacionalizácie ako verejnej reakcie na poľnohospodársku krízu, najmä mobilizáciu cielených platieb namiesto skutočných európskych akcií; potvrdzuje, že pre úspešnosť SPP a hospodársky blahobyt vidieckych oblastí EÚ má zásadný význam správne fungujúci a dobre financovaný druhý pilier; poznamenáva, že existujú rozdiely medzi členskými štátmi tak v oblasti ich potrieb rozvoja vidieka, ako aj v oblasti jeho financovania;
22. poukazuje na skutočnosť, že čoraz početnejšie výzvy, ktorým SPP čelí, ako bezpečnosť potravín alebo boj proti cenovej volatilitě, si vyžadujú adaptabilnejšie finančné zdroje; vyzýva preto na to, aby boli poľnohospodárom poskytnuté dôležité flexibilné nástroje, aby bolo možné na tieto výzvy, pokiaľ sa objavia, reagovať; požaduje tiež primerané kompenzačné opatrenia, ktorými by sa reagovalo na nepredvídané udalosti a zlyhania trhu vyplývajúce z politických rozhodnutí; poukazuje na zložitú situáciu, pokiaľ ide o poľnohospodárske trhy, a na nové a mocnejšie výzvy, ktorým európske poľnohospodárstvo čelí; varuje pred následkami súčasnej krízy na poľnohospodárskych trhoch a slabnúcou pozíciou poľnohospodárov v potravinovom reťazci a v rámci súčasných a budúcich obchodných rokovanií; ďalej sa domnieva, že prijatie príliš ambiciózných cieľov zníženia spojeného s energeticko-klimatickým balíčkom a smernicou o národných emisných stropoch spôsobí zvýšenie nákladov na poľnohospodársku výrobu;
23. zdôrazňuje, že pokiaľ ide o obdobie po roku 2020, musia sa v súvislosti s ďalším vývojom SPP najprv vymedziť politické opatrenia a ich konkrétne ciele, skôr než bude možné prideliť potrebné rozpočtové prostriedky; zdôrazňuje, že je potrebné zväziť možnosti vytvorenia európskeho fondu pre poistenie poľnohospodárstva, ktorý by mohol byť využívaný v dobe krízy, aby sa tak znížili objemy produkcie s cieľom zabezpečiť

poľnohospodárom stabilitu cien v prípade surovín produkovaných v Európe.

VÝSLEDOK ZÁVEREČNÉHO HLASOVANIA VO VÝBORE

Dátum prijatia	6.6.2016
Výsledok záverečného hlasovania vo výbore	+: 31 -: 6 0: 5
Poslanci prítomní na záverečnom hlasovaní	Clara Eugenia Aguilera García, Paul Brannen, Daniel Buda, Nicola Caputo, Matt Carthy, Viorica Dăncilă, Albert Deß, Diane Dodds, Herbert Dorfmann, Norbert Erdős, Edouard Ferrand, Luke Ming Flanagan, Beata Gosiewska, Martin Häusling, Anja Hazekamp, Esther Herranz García, Jan Huitema, Peter Jahr, Jarosław Kalinowski, Zbigniew Kuźmiuk, Philippe Loiseau, Giulia Moi, Ulrike Müller, James Nicholson, Maria Noichl, Marijana Petir, Laurențiu Rebege, Jordi Sebastià, Jasenko Selimovic, Maria Lidia Senra Rodríguez, Czesław Adam Siekierski, Marc Tarabella, Marco Zullo
Náhradníci prítomní na záverečnom hlasovaní	Jean Arthuis, Bas Belder, Franc Bogovič, Angélique Delahaye, Jean-Paul Denanot, Michela Giuffrida, Manolis Kefalogiannis, Norbert Lins, Annie Schreijer-Pierik, Tibor Szanyi, Hannu Takkula
Náhradník (čl. 200 ods. 2) prítomný na záverečnom hlasovaní	Stanisław Ożóg